

Vážení,

TTnet ČR – Partnerství pro vzdělávání učitelů, instruktorů a lektorů působících v odborném vzdělávání uspořádalo pod záštitou Národního ústavu odborného vzdělávání ve dnech 6. a 7. června 2007 konferenci s názvem „**Potřebujeme profesní standard učitelů odborných předmětů a odborného výcviku?**“ Rádi bychom vás jménem účastníků konference stručně informovali o průběhu a závěrech konference a dali určitý impuls k další spolupráci našich institucí, které podporují profesní růst učitelů odborných předmětů a odborného výcviku.

Ústředním bodem jednání byla potřeba konceptu profesního standardu pro povolání učitel odborných předmětů a odborného výcviku v České republice. Dne 1. srpna tohoto roku totiž vstoupí v platnost o zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), na jehož základě bude zveřejněna Národní soustava kvalifikací (NSK), tedy veřejný registr kvalifikací, které jsou uznávány v ČR. Její nejpodstatnější částí budou tzv. kvalifikační a hodnotící standardy pro úplné a dílčí kvalifikace. NSK bude zpočátku obsahovat standardy pro kvalifikace vyžadující výuční list, později budou doplňovány kvalifikace vyžadující maturitu a vysokoškolský diplom. Už dnes je proto namístě přemýšlet o formulaci kvalifikačního a hodnotícího standardu pro profesi učitel odborných předmětů a odborného výcviku.

Tento typ standardu byl účastníky nejčastěji pojímán jako soubor kompetencí, jimiž má disponovat nositel profese. Konference vytvořila prostor pro odbornou diskusi o prospěšnosti a rizicích spojených se standardem učitelské profese a o jeho budoucích možných podobách.

Zúčastnění odborníci připomínali ve svých příspěvcích zejména tyto přínosy profesního standardu:

- zaměstnavatelé učitelů by získali nástroj pro personální práci (zejména pro výběr a profesní hodnocení učitelů),
- standard by byl východiskem pro tvorbu vzdělávacích programů počátečního i dalšího vzdělávání,
- standard by motivoval stávající učitele i aspiranty učitelství v rozvíjení jejich kariéry a byl podkladem pro jejich spravedlivé ohodnocení.

Vedle těchto a dalších přínosů profesního standardu, byla zmíněna i možná **rizika** spojená s jeho zaváděním. Jako významně riziková se účastníkům konference jevila možnost, že vytvořený standard zůstane pouze „na papíře“ a bude čistě formálním dokumentem. Kontraproduktivní by také podle zúčastněných expertů bylo, kdyby se standard stal pouze nástrojem kontroly, jakýmsi „bičem na učitele“, a neplnil jeho hlavní funkci, tj. podporu růstu profesní kvality učitelů odborných předmětů a odborné přípravy. V této souvislosti byla několikrát zdůrazněna vysoká pracnost při přípravě konsensu o obsahu a podobě standardu.

Na konferenci zazněly otevřené otázky, které souvisí s tvorbou a zaváděním profesního standardu pro učitele. Zde jsou některé z nich:

- Kdo by se měl podílet na tvorbě profesního standardu tak, aby byl široce přijat?
- Mají existovat speciální standardy pro stávající učitelkou profese (učitel odborných předmětů, učitel odborného výcviku, učitel všeobecně vzdělávacích předmětů)? Nebo má existovat univerzální standard pro učitele jako takového?
- Je vůbec možné v případě tak komplexní profese operacionalizovat standard do jednotlivých kompetencí?
- Jaký je vlastně postoj samotných učitelů k této záležitosti?
- Jaké důsledky by přijetí standardů mělo mít v oblasti legislativní, ekonomické, organizační atd.?
- Jaké důsledky by bylo možné vyvozovat z neplnění či nedodržování profesního standardu?

Na konferenci bylo vysloveno ještě mnoho dalších otázek, které se danou problematikou zabývaly z nejrůznějších úhlů pohledu, neboť konference se zúčastnili zástupci prakticky všech

relevantních stran: učitelé středních odborných škol, vysokoškolští učitelé připravující pedagogické pracovníky, zástupce MŠMT, odborníci z Národního ústavu odborného vzdělávání, pracovník České školní inspekce, lektori a manažeři ze zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Není naším záměrem zmiňovat v tomto krátkém textu všechny podrobnosti konference, neboť to vzhledem k pestrosti prezentovaných perspektiv není možné. Ostatně veškerá dokumentace konference včetně příspěvků je vám k dispozici na internetové stránce Partnerství TTnet <http://ttnet.nuov.cz>.

Chtěli bychom Vás vyzvat k pokračování v diskusi o standardech pro profesi učitele odborných předmětů a odborného výcviku. Podmínky pro tuto diskusi jsou mimořádně příznivé: jak již bylo řečeno, za několik dní vstoupí v platnost zákon č. 179 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, jehož jedním z pilířů jsou tzv. kvalifikační a hodnotící standardy zařazené v Národní soustavě kvalifikací. Dalším důležitým faktorem je také skutečnost, že v terénu pracuje značné množství odborníků, kteří se kompetencemi učitelů zabývají, o čemž svědčí i zmíněná konference. Jsou k dispozici výzkumy a realizované projekty z oblasti učitelské profese. Navíc můžeme stavět na prvních zkušenostech s tvorbou kvalifikačních a hodnotících standardů v rámci systémového projektu Národní soustava kvalifikací (NÚOV 2005 – 2008). Významné jsou také zkušenosti kolegů z veřejné zakázky Národní soustava povolání a tvůrců Integrovaného systému typových pozic. Zkušenosti lze samozřejmě také získat v zahraničí, především CEDEFOP TTnet - Training of Trainers Network podporuje tvorbu standardu učitelů odborných předmětů. Vznik standardu pro učitelkou profesi je také zcela v souladu s cíli současné kurikulární reformy.

Z předchozího textu vyplývá, že existuje konsensus o užitečnosti profesního standardu pro povolání učitel odborných předmětů a odborné přípravy. Pokusme se společně tento konsensus zužitkovat.

Partnerství TTnet ČR nyní ustavuje skupinu odborníků, kteří se budou podílet na přípravě návrhu výše zmíněného profesního standardu. Práce na něm by měly začít v září 2007. První výsledky budou prezentovány na další odborné konferenci TTnet, jejímž tématem bude strategie přípravy standardu pro profesi učitel odborných předmětů a odborné přípravy. Toto setkání plánujeme na začátek prosince. Srdečně Vás zveme k účasti na práci na návrhu profesního standardu v odborné pracovní skupině a k účasti na plánované konferenci TTnetu.

Za účastníky konference

Ing. Hana Čiháková
koordinátorka TTnet ČR